

KUN-SZT-MÁRTON és VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi és közgazdasági hetiközlöny.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:		
Egész évre	—	4 frt.
Félévre	—	2 frt.
Egyes szám ára 10 kr.		
A hirdetési díjak előre fizetendők.		

MEGJELEN VASÁRNAP REGGEL.

Felolvas szerkesztő: Kisdó-tulajdonos:
REITZ JÁNOS. CSASZÁDY JÓZSEF.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy hasábol pettenoroknál 10 kr.
NYILTÉRTEI KÖZLEMÉNYEK:
Pettenoroknál 16 kr. — Bélyegdíj 30 kr. külön fizetendő.

A hitel.

Két emberöltő múlt el azóta, hogy megjelent Széchenyi István grófnak, a legnagyobb magyarnak korszakot teremtő könyve, a „Hitel.” Látnoki hatalmától a lángelme megmutatá nekünk világosan a befutandó utat, melyre lépünk kell, ha azt akarjuk, hogy kereskedelmünk, iparunk és közgazdaságunk általános fejlődésnek induljon s a kereskedelem és ipar tényezői hitelképesek legyenek.

Abban az időben minden pangott. A levegőben volt valami, érezte minden ember a közeledő változásokat; a forradalom kitörésében meglették azután magyarázatát. A béke idején könnyebb a munka, biztosabb a pénz, olcsóbb a megélhetés, amikor az általános biztonság, mint akkor, nyíró a látóhatáron felleggel tornyosulnak, felleggel, melyek a fegyverek füstjéből gomolygók össze.

Mikor Széchenyi gróf kiadta felütését keltő nagy munkáját, a levegő már forrott, érezhető volt az elkerülhetetlen: és annál esodatosabb, hogy tulajdonképpen mégis a „Hitel” volt az, a mi megteremtette a hitelt.

A könyv megjelenése óta nem hiába telt el két emberöltő, mert a hitel általánosodott és csak ma ért el ahhoz a fokhoz, a melyet Széchenyi elérni óhajtott. S két emberöltő, a mint nem halványította el Széchenyi örökkön élő emlékeztét, sőt kiélesítette körvonalait: úgy

az ó munkájának, a „Hitel”-nek is minden betűjét bearányozta, s ez a merész könyv a maga nagy gondolataival még jobban világít, mint valaha.

Émlékezzünk csak vissza a multra. Ma már panaszokdnak az óriási hitel ellen, melyet a külföldi gyárosok posztóknak, diszmdáruikban, kiváló találmányaikban milliókra menő összegig akarnak reánk ruházni. Kapunkon, nyitott sorompikon ezrével és ezrével hozták be a különféle tárgyakat, melyeket itt a legbiztosabban vélnék elhelyezni. S mi a nagy bizalom, a nagy hitel alatt sokszor feljajdulunk: „Hála neked Úram Isten! de talán egy kicsit sok is a jób!”

És hogyan volt azelőtt, a negyvennyolcos évek előtt és mindjárt utánuk? A hitel akkor Magyarországon úgyszólván csak hírből ismerték.

Mily kereskedőnek kellett lennie annak, a ki külföldről néhány láda importált árut kaphatott! Milyen feltűnést keltett, ha például egy magyar cégnek Párizsból érkezett küldeménye!

És ma, az általános hitel folytán, oda jutottunk, hogy a hazai ipar nem bírja ki a versenyt a külföldi államokkal; félnek, hogy a külföldről importált áruk óriási halmazzuknál fogva nem tudjuk elhelyezni a saját cikkeinket és éppen most vitatkozunk, tanakodunk azon, hogy nem volna-e jó a külföldi áruk beözönlés ellen becsukni az örökké nyitva álló vámorompot.

Egyedül maradt.

A fenyesen burtozott, villanyvilágítás előszobában olyan szomorú ellentét volt ez a fekete ternő-lásos asszony, ki felénk hűdött vissza a szoba sarkába, vékony, száraz ujjai között írást szorgatva. Az egyenruhás természetlő nagrot asított az ajtó előtt, nyitáskor nagyon uhhatta magát, mert hogy valamelyest elője az időt, a hatalmasok szoldjában álló szolgák megszokott, folyénes leereszkedésével megszólította az asszonyt:

— Mi járathan jött hozzánk, jó asszony?
— Egy kis kérény — mondotta az asszony, egészen megriadva e nem várt megszólítást.

— Az Kulesármói állás a kórházban, vagy trafikengedély, mi?...
— Igen — hebegte — trafikengedély...
— No! várjon csak türelmemmel, mindjárt kijönnek ezek a parasztok — s azzal megszokott a beszélgetést, kezébe vette az esti lapot...

Az asszony összekulcsolta a kezét s lengett a földre. Szeretett volna már túl lenni a kihallgatáson. Félt a szeme elő kerülni annak a rettetésnek embernék, ki szeles vállain egy egész ország terhét és gondját hordja, ki éles, szas-zemeivel nemcsak az emberek, hanem egy egész nemzedék veszejébe lát, ki olyan hatalmas és zserel, sőt egy egész országot letiporhat, ki jászava hánik el orszárai haragjában a legereosebb és legjelésebb ellenfeleivel is, de a ki olyan hatalmas és oly erős, hogy vas kezével egy egész országon keresztül szórhatja a boldogság magvát...

De jobb, hogy így van. Jobb, ha a külföldi gyáros szivesen tukmálja reánk leg-többször nem értéketlen és kiváloan versenyképes áruit, mintsem veszedelmesebb mértékben pangana a hitel és szükségét szenvednénk oly tárgyakban, melyekkel most bizony túlságig elvagyunk látva, el-halmazva.

De nem csak ez a körülmény jellemzi hitelképeségünk nagyságát. Talán mégfőnyesebben jelzi az a körülmény, hogy a külföld nem csak áruival, nem csak gyárt-mányaival törekszik ide, hanem tőkével, pénzzel is.

Ugyanis mit látunk! Mit tapasztalhatunk egy-két évtized óta? A magyar-pénz-vizonyok folytonos növekedését, melynek következtében a közgazdasági viszonyokban egészséges állapot uralkodik, s ez csodító ide a külföldiek fölösleges tőkét. Hány, a magyar közgazdaság szemponjából megbeszélhetetlen értékű hazai új ipar-vállalat, állványtársaság közzömből létre-jötték a külföldi tőkének, annak hogy idegenek a milliókat magyar részvényeink bevásárlására és új magyar vállalatok pártfogására fordítják. Nem a legfőnyesebben jellemzi-e az a hitelképeségünknek és a külföldiek belénk helyezett bizodalmat?

Igyekezünk tehát úgy, hogy ezzel vissza ne éljünk. Az ország kereskedőivel és iparosokkal intézzük a megmondott szavakat. Vigyáznunk kell kereskedőinknek és iparosainknak arra, hogy az önként

A sáppadt, beteg asszony összehozzadt magában...

A kegyelmesről beszél az egész ország. A merre jár, szinte reng a föld súlyos léptei alatt, az emberek alázkodva, óvatosan térnek ki utjából és a nyomorult tűnez felénk, halkán mutogatja egyvásanak: „mi! ott megy!” És ő bar erzi, a reá tapadó, hámsz szemek tüzet, mozdulatlan, kemény vonása arca, mely a Tudás szobrának lehetne mintája, egy kedvően megyen a maga utján. Oh! de sokszor meg leste, mer ez a beteg asszony a hatalmas miniszter? hogy lassu, hogy esodálja...

És a sáppadt asszony megrázkódik...
És bármint viaskodik is ellene, feltűnik a letkében újbol a multnak olyan követelő joggal, vadolva. És ez a vad, olyan erős, ez a vad olyan megdöntetlen.

Ott látja maga előtt a kegyelmet, kit a milliók és milliók csak az ó hatalmas tudásának, az ó vassal is dacoló akaratának nagy, össze-hasonlított nem tűró arányában ismernek, kit a köznap emberek mértékével megmérni sem lehet, ott látja maga előtt a megrázkódó, szegény ügyvéd-szegédet. Ott dolgozott az édes apjánál két esztendőig. Már akkor elismerték felőle, abban a kis vidéki városban, hogy tehetség, a mi egy kis viedki várost nagy szó. Fégen volt, husz éve már annak és mégis, oly szívesen, oly eleven látja a multat, mintha tegnap történt volna. Langyos májusi este volt. Összetaláltakoztak, mert keresték egymást. S megokidtek egymással, hogy egymás lesznek, hogy soha, semiféle körülmények között nem szakadnak el egymástól, hogy szeretői fogják egymást örökkön időkig. Langyos májusi este.

TÁRCA.

A miniszter fogad.

A „Kunszentmárton és Vidék” eredeti tárcaja.

Írta: Reitz János.

— És ki éri az ó utait? ki a fűregény? — most leg-több eszelvénye el of rajvőre. És az ó igazságának eszelőkedet-ki ki bevezetheti ki, vagy viselő-heti el? Mert távol van az ó végzése némelyekőt és a vizsgálat mindörül utoljára lésson.

Egy csapat ünneplős, két mándis atyafi, elől a fekete Ferenz József-kabatos jegyzőikkel, megint visszavertettek. Valami falusi küldöttégek lehetett, kik bizonyára szolgáriból szökhelyet, adóhivatalt vagy ílyesfélék kernek a kegyelmes-től. Egyik-másik egész belesáppadt utja a gondolattól, hogy egy pár perc múlva szemlél-szembe állanak majdan azzal a hatalmas em-berral, kiról a vasárnap képes újság annyí rosszat írtak, kik minden héten hétézer eladja a hazát a németnek és a kin annyit kacagnak a népökörben, ha a vices újság a német szerkerét húzó számárak rajzolja. Mindnyájuk arcán szokatlan, ünnepléyes hangulat tökrözött vissza, midőn a titkár bebesócsátta őket, sőt a jegyző is, ki pedig odahaza ugyancsak szedta a kormányt a választások alatt, most ideges izgatottsággal lapozta át a köröveit és még az ajtó küszöbén is loppal belekukkantott beszédébe, melynek bekezdését eszindesen mormogta maga elé — a legalizatsabban járulunk Kegeymes Uram szine elé...

dühög. A község előjárósága a feljelentésre érkezett fogságabírói rendelet alapján, a rendőrtámogatást és az állatorvost küldötte ki, a sertésátlomány vizsgálatára, kik is azonnal megkezdették a község összes sertés állományának vizsgálatát. Az eredményt az egész lakosságnak felvilágosították. A vizsgálat befolyásolja a szokásos heti vásárt. A sertésekre nézve, beszüntették.

* **Egy kis érvágás.** Demovics József kunszentmártoni lakos a napokban Békeszent-Andrástra ment malacokat venni. Igen természetesen, hogy pénzél jól ellátta magát. Szent-Andrástra megerkezőre, előbb egy kis időre a koresmába tért be, a hol aztán az idei savanyú mellett hamarosan elfeledkezett a földi hajókról. Mulatozásában csak az a kellemetlen felidőzés zavarta meg, hogy 140 forintjának loba két s hibába volt minden kereséskéje, a pénzcsékjét bizony elmenték. A szarvasi csendőrség, a mint értesülünk, nyomában van az idegen jószágok szenvedélyes gyűjtőjének.

* **Tüzlő bíb.** A mint értesülünk a tüzlő restültől hálját, mely Kunszentmárton és környéke társadalmának találkozási volt ezeidre, február hó 6-án szombaton tartják meg.

* **A bábockai gát.** Lapunk legutóbbi számában megemlékeztünk e hírhelt rosszaságú bábockai gátról. Ma már adatokkal is szolgáltunk. Pénteken hat óra tájban este Ősöd fél órára emagoc egy boroshordokkal megrakott szekér a gátot. Nevét nem sikerült megtudnunk az illetőnek, valami újszerű koresmáros. Egyszer csak valahogy megborkosodott az egyik ló s egy pár pillanat alatt koszi, lá, hordó, ember, a Körösihen-füredt. Szerencsére nagyobb kár nem esett sem a lovakban, sem az emberekben, mert a miután dolgozó munkások segítségével kimentették az önkénytelen fűrdőzőket. Ezen eset alkalmából figyelmeztetjük a közönséget, hogy ne főn a gátot hajtsón, mert a gáttest tetején szalad végig a vállalat kis vonatja is és a könnyen megjelző lovak csak szerencsétlenséget okozhatnak a fölötté meredekek gátot.

* **Chimay hercegnő ajándéka.** A Rómi szaladóhoz közel eső Sternberg Armin Testvére hangszerüzletének kirakatakban meglátott a híressé lett hercegnő egy 6000 ftos Magzin heggedit, melyet felhozott magának a szállodába, hogy azazt szerelmis Rigázt megjelje, mert — mint mondta, — az ő Jancsija nagyon szereti a változatosságot a heggedikben.

* **A csendőrség új uniformisa.** A nagy közönség körében egész feltűnést keltett, hogy a csendőrség egy idő óta nem tollas kalappal bír szolgálatai ideje alatt. Illetékes helyről volt értesülés szerint a f. év január elseje óta felsőbb rendelet folytán a csendőriek, tekintettel a hideg időre, a téli hónapokban haránybőr gallér és sapkában teljesítik a szolgálataikat.

* **Elkobozott ló.** Farkas József cigány lókupecsőtől a helyi őrs f. hó 19-én egy 10 éves herélt lovat, hátsó bal combján A. R. bélyegzőt elkobozott, mert nevezett a lóról szólt járlatot felmutatni nem tudta.

* **Új zeneművek.** Siposs Antal, a Liszt Fejéreményivel is díjazott helyi zeneszerző, szerzeményeit az önkényes helyi zeneszerzőknek a magyar zenevilágban. Legújabb műve a esimes énekkel megjelent „Madarvilág”, melytől sokan az népszerű szerző általában kedvelt darabjaiból. Ara 1 korona 60 fillér. Kiadója a Rózsavilág és társa udv. egy e hétén „Eredeti dalok” e. a. három szövebnél szebb népies magyar nótát is becsatolt közt; R o b i t s k K a l m a n szerzte. V é r t e y Gyula szü veszre: „Jávok, járok az erdőben.” „Édes anyam, hogyha tudnál”, „ a. Három cigány húzza nekem.” A füzet ára 1 ft.

— **Báti legyűző oroszló.** 10.000 fantásie és toll legyűző árusítástik 80 kr-tól felebb Spitzer Sámu legyűző és ernyő gyári raktárában Budapest, Bécs-utca 2.

— **Egy jó családból való fű tanulónak** azonnal felvétetik **GARAY György** divat-áru üzletében, Kunszentmártonban. — Vidékiek előnyben részesülnek.

Füledeladás. A Kis László-féle és **Bíró Isván-féle tanyaföld,** az egyik 8 kőbölcs, a másik 5 kőbölcs, közel a város-hoz, tanyaépítésekkel együtt szabad kéz-ből eladó. Értekezetheti lehet a tulajdonossal: **Marosán Miklóssal.** — Ugyan-annak a köút mellett, Balázs keresztje szomszédságában lévő kucorica földje készen, megszántva haszonbérbe kiadó.

Hétről-hétre.

Irtá: **Iharos.**

Oh milyen tisztelt nagy közönség
Ne érste félre szándokom,
S ön nyájás s nyajtalan báratom
Ne vegye tőlem azt zokn,
Hogy versem messze nem kalandoz,
Hogy nem megy el az angol bankhoz,
Sem a pompázó délvidékre,
Sem Nansanen a sarki jégre,
Mért lenne e nagy futkosás?
Mért nemnek el, hírejt?
Miért? ugyan miért?
Mért ez minálunk így szokás.

Csodálatos, de mégis úgy van,
Fizetni senki sem szeret,
De a kirút adót fizetni
Még sokkalta nehezebb;
És nagyon boldog az az ember,
Hová bátran bemenni nem mer,
Hol, esukva zárva minden ajtó,
Ha jön a tisztelt végrehajtó;
Mért nem fizetjük hát a terhet,
Mit az állam kimért?
Miért? ugyan miért?
Mért ez minálunk így szokás.

Elvitázhatlan valóság
Ötven hetvenél kevesebb
És egy gazdag, vén skatulyánál
Sokkatta sokkal kedvesebb
Egy esinos és szegény leányka,
Mégis mindeki azt kívánja,
És igazlans Mindenható!
Hetyen percent lesz majd a pótdáló,
Ha beáll az elszakadás.
Nos hát az Istenért!
Miert van ez? miért?
Miert ez minálunk így szokás.

Hiz vannak ismét a színészek
És jól, pompásan játszanak,
Kijut számrunk sok díesért,
De hérlét — az kevés maradt;
Eddig még ninesen ok panaszra;
De pénzük sínisen félrekrava
S emlékszem egyszer egy esetben
Nem voltunk jelen tizenketten;
No hát installum — ez blamási!
S az ég szerelméért!
Miért van ez? miért?
Miert ez minálunk így szokás.

Egyszer azt mondjuk nem kell város,
Nem kell a rendezett támasz,
Mert a támasz, az rendezetlen;
Most meg hallatszák más támasz:
Hogy kérjük vissza a támascot,
Együnk ismét putha kalacsot,
A mit eldobtunk, ismét kéne
S rávisz a rímem a filgére
És végül az állfelpokor;
Az ég szerelméért!
Miért volt ez? miért?
Miert ez minálunk így szokás.

Különlélek.

— **Bismarck párjába.** Bismarck 1836-ban, mint referendárius Wiesbadenbe került s ottani tartózkodása első napján az egyik elment egy balra. Miközben a tánc szünetelt, Bismarck leült egy pamlastra s az ő sajátos éles tekintetével szemlélgette a jelenlevőket. Egyszerre hozzá lépett egy Lange nevű orvos, a ki később mint orvos igen nagy hírré vergődött, s azt kérdezte tőle:

— Mit fixrozón engem?

— Ön tetszik nekem — felelte neki Bismarck.

Lange, a ki fültőlöneg szép fiatal ember volt igazgatótanács a választása Bismarcknak:

— De ön egyáltalán nem tetszik nekem!

Ebből rövid szavaltás keletkezett, melynek az lett a vége, hogy a fiatal emberek négyvetet csorítottak. Az ügyet nem lehetett beköves ki-egyenliten s így Lange Bismarckot pisztolyra hivatta ki. A párbeszéd a meghatározott időben megjelentek a megállapított helyen, a hol a segédek meg egyszer megkísérlették az ügyet bá-kezes kiegyenliteni. Lange kész is lett volna rá, de Bismarck tudni sem akart róla. Lange egy de Bismarck által foglalt állást s a segédek hozzá láttak a távolság kimeréséhez; e közben meg egyszer megerkett Bismarck, hogy valaszsa a bekés kiegyenlítést, mert igazán nem volna érdemes oly csekély ok miatt életét kockáira tenni; Bismarck végre engedett s czekek a szavakkal nyújtotta kezét elfelfekének:

— Hát beköves meg akarunk fémi egy-mással?

— Nem bánom! felelte Lange s az ellenfelek kibékülve távoztak.

Lange ötven éves doktor jubileuma alkalmával ezt mondta:

— Jó, hogy így fordult, mert igazán kár lett volna a világot ottól az embertől megfosztani! Lange a legkiválóbb lövők és vívók egyike volt.

— **Nem jött varázsa.** Dale R. V. és Rogers bírhimgyalai tanárak Gfolsava-kürta mentek a lancaesbíró grófágban. Valahány városba érkeztek, mindvégigben fölített Dalenek, hogy kollektíva, a ki mindenütt élonsok beszélit, mindig ugyanazt a beszédet mondta el. Rogers esz- kinglyan annyiszor excollált ezzel a beszéddel, hogy végül már Dale is betéve tudta s egy ízben — az ötlete támadt, hogy le fogja főzni barátját. Dale egy dellanacsbíró városban arra kérte Rogerszt, engedje meg neki, hogy ő beszéljen először, a mire az utóbbi készségesen rá állott. Dale fölallott tehát és elmondta Rogers be-szédét, miközben folytonosan barátjára nézett, hogy lássa, milyen benyomást tett rá a tréfa. De Rogers nyugodtan és türelmesen lét s midőn végre ő rá került a sor, épolj nyugodtan kélt föl és Dalenek nagy meglepetésére egészen új beszédet mondott. A beszéd után Dale így szolott kollegájához:

— Ön azt hittem, hogy ön nagy zavarba fog esni.

— **Ön nem,** válaszolta Rogers, az a beszédet, a mit ön elmondott, én már csalót egy hónappal elmondtam, a mikor ílt voltam.

— **Egy védőbeszédből.**

A fiatal védő: Tekintetes királyi törvény-szék, könyörögny a vádlott ártatlan gyermekek.
Az államügyész (odoszaja neki) Ez az ember, nőtlen, ninasnek gyermekei!

A védőúgyvédő: Azokon a szegény, ártatlan fereken — a kikkel Isten bizonyára meg fogja jándékozni, hogyha a tekintetes királyi törvéneyszék őt fölmenteni kegyeskedik!

Szerkesztői üzenetek.

(Kéziratokat a szerkesztésre vissza nem ad, névtelen levelekre nem válaszol.)

Ömreg. „A szelvényi csoda-kigő” című halálbejegyzés adatainak nem közzétételét. És pedig azért most hosszabb még egy okmánydíjjal is meg kellene említeni, hogy a csoda-kigő, az az legenda, pedig 127 mestende. Ezt a parádé azonban több szereplője fogja közreírni:

— a szőlő a rablót lecsapnak;
— „Nézd meg, hogy éjféli szembebe tekintés”
Nem szőlő a szőlő s Dongár csak vitéz e kincset,
Köszölvén a szőlőn a fekete linaset.
S em — vacsra hagyja el a Betekintést.
Szép, de borzasztó! Uram! mért nem lett ön házmester. Milyen derék tagja vezetett ön önben a házmesteri karak.

G. B. Sípfaék csak a Sípka-szorosban voltak, ezeket is kiirtották a törökök az orosz-török háború alatt. A sípfaék gyümölcse — az asztrákai-sípka.

Közgazdaság.

A lefolyt évi gabonajelét.

Szélsőségekben és meglepetésekben egyaránt gazdag volt a lefolyt évi gabona üzlet.

Hosszantartó lányszerűség után a gabonakereskedés a legalacsonyabbra szállottak le. Azonban alig, hogy hozzafogtak az aratási munkálatokhoz, mindenfelől hirtelen megugrott a gabona ára, mely természetesen nem annyira hazánk, mint a külföldet sújtotta. A mi természetünk kielégítő volt a eredményét nagyon magasra növelte a kiviteli kereslet.

A többi országok szűk termése és a fogyasztó államok nagyobb kivitteli igénye az év második felében új életet öntöttek kivitteli forgalmunkba, gabona- és liszt-kivittelté egyaránt hatalmasan felfülpattintták. Még a nyár elején 6 fr volt a búza ára és néhány hét alatt annyira emelkedett, hogy csakhamar elérte a 8 forint; az év végen pedig már a 9 forinthez is közel jut, a mi sokkal inkább kiegyezett a gazdaságot, mint az agráriusok valahányi ténykedése, a mi eddig kifijektette. Mert láttuk az ideinemetközi gazdaságrosszuson, a helyett, hogy oly elveket hangoztattak volna, melyek a mezőgazdasági válság megszüntetésére szolgálnak, a tudomány és tapasztalat emberei mindennel inkább, mint a baj orvoslására foglalkoztak.

Tudhatatlan, hogy a mezőgazdasági természet több éven át nehezen küzdött a kalászos termények értékesítésével, de ez koránt sem volt oly agasztó, a milyennek az agrárius urak idő állították, legkevésbé indokolt volt azon állítás, hogy a kereskedők okozták az ársököket, mert nincs okunk hinni, hogy a gabona és termények minden körülményben kiért kell, hogy biztos és jó értékesítésre találjanak, ha arra az árbelosztás gyákorló viszonyok nem szolgáltatnak alkalmat. A világ rendes folyását megadó időre senki sem akadályozhatja meg.

A nemzetközi urak oly általános kérdéssel foglalkoztak, mint a földész határidőizlet megfíltása, a nagytelek tulajdonosi, az arany valuta felvételemrendszert stb. melyek Németországban a divatosak, de nálunk Magyarországon soha termékeny talajra nem találhatunk; mezőgazdaságunk valódi bajait azonban egy szóval sem említették. A gabonatermelés mellett mérvődő te-

nyezőként szerepelnek ugyanis nálunk a sertés-tenyésztés és a hizálás mezej, sajnos, a járvány pusztítások által rendkívül sújtják a gazdaságunkat. A kőbányai piac és számos vidéki helytelen telep a melyek részben a sertésállomány, részben a kukorica-értékesítés révén jutattak jóvedelmét a magyar gazdaságnak, telensége vanak kárhözátva, állat — különösen sertés kivittelték a legkevésbére apadt. Aztán a filloxiára által epusztított szőlők is egész közönséget és nagyterületeket fosztottak meg jóvedelmüktől. A helyett tehát, hogy azokat a bajokat hozták volna szönyegre, melyek nálunk válságállag léteznek: csak oly célokat vettek programjukba, melyek az ő malmukra hajlítják a vizet.

Törökvezék mind a mellett nem sikerült, egyrészt azért, mert a földművelésügyi miniszter a fölvetett kérdéseknél csak tudományos szempontból vizsgálta tárgyalta engedelmességet pedig, mivel a meglehetesen kedvező mezej az évek óta elő nem fordult mezejek galmbaírák meghazdoltolták a fölhozott érveket, megczófolták az agráriusok fölfogásait.

Az eddig ismert statisztikai adatok a mellett tanúsítanak, hogy a belföldi fogyasztás növekedéséből, mind az agráriusok, mind a területi emelkedés, A kivitelkepek államok ez évben kevesebb gabonát szállítottak ki, mint az előző években és ehhez mérten alakult a gabonamennyiség árai is.

Lássuk csak közelebbről azokat az okokat, melyek a hirtelen áremelkedést közvetlenül befolyásolták. A terméseljárások még aratás előtt kedvezőtlen reményekre jogosították az agráriusokat, mielőtt hozzá fogtak az aratáshoz: megkezdődött a nedves, zimankós idő, úgy, hogy sok helyen az aratást is félbe kellett szakítani. Hogy minő időjárásunk volt az alatt a néhány hét alatt azt mindenki tudja, záporos, jégverések, viharok jártak ország-szerte, sőt a felviekben itt-ott hó is esett. A túlbő nedvesség hatalmasan elhomályította a rozsda terjedését, a viharok sok helyen megdöntötték, a zapork levették és iszapba keverték a kalászatokat. Ezen rendetlen időjárás rendkívül nagy károkat okozott a várható termés 30%-át tette tönkre.

Rég ideje, hogy a körülmények ennyire változtak, az nem láttunk még július közepén egy millió métermázasra fűll állott az előző év eredményéhez képest várt termés-eredmény, addig a tényleges hozam 1 1/4 millióval mögötte maradt annak. Külföldön nemkülönbön mögötte maradt a tényleges termés-eredmény a várakozásnak.

Európa aratását összegezve 281 millió mmmr lehetett, a mi 30 millióval kevesebb a tavalyinál. Az Európán kívüli világterületekben, melyek közül első sorban az amerikai Egyesült Államok és India visznek lényeges szerepet a gabona-behozatalra szoruló országok ellátásában, szintén gyengébb a termés-eredmény. Míg tehát ezen államok néhány évvel ezelőtt Angliát csaknem egyenlően elláták hatalmas gabona kivitteltük sőt Németországot eljuttatták, addig most maguk nagy részben is gabonára szorulnak, és ez adja meg a biztatást arra nézve, hogy a megindult ármögömlen nem fog egyhamar leállni a napi rendről és bizvást remélhetjük annak tartóssá-

gát. Nem volt szükség tehát sem a kereskedőkkel való összejárására, sem a hivatalos adatok meghamisítására, az árak emelkedése a gyenge világtermés következtében mintegy önmagától keletkezett, s ha, a természetből kifolyólag beállhat oly erőteljes áremelkedés, mint a lefolyt évben tapasztaltuk, akkor minden krajcármé emelkedés, melyet a búza élér, több hasznot hoz a közgazdasági élet egész tényezőinek, mint a tudósok legszinesebb elméletét.

A mai helyi árak a következők:

Búza	—	—	—	—	7-60—7-85 frt.
Tengeri	—	—	—	—	2-80—3-00 frt.
Árpa	—	—	—	—	3-30—3-60 frt.

Felolvas szerkesztő: **REITZ JÁNOS.**
Kiadó-tulajdonos: **CSANÁDY JÓZSEF.**

A 3880. sz.

1897.

Járdelemény.

Közírhre teszem, hogy egy, a néhai Jurenek József hagyatékához tartozó T. Nagy-Rév község alatti n. n. Menyórai majorban levő 10 lőerős Clayton és Schultze-terv-féle gőzszéplő gépesítés felszerelésével szabadkiszőlő eladó, és a venni szándékozik az adásvételi ügyletet alolított — mint az örökösök megbízottjával köthetik meg. Kunszentmárton, 1897. január 18.

Kiss Antal,
ügyvéd.

Legbiztosabb szer

AZ ÁLTALÁNOSAN ELISMERT ÉS
JÓ HATÁSÚNAK BIZONYULT

„BARÁT ITAL”

című növényyszer gyomor-likőr készítményem

székrekedés, étvágytalanság és az ebből eredő bajok ellen.

Egy üveg ára 40 és 80 krajcár.

Kapható Kunszentmártonban **Bozók Sándor, Kádár József és Némény testvérek** fűszerüzletében.

Készítés és kivitteli főrtaktár:
H.-N.-VÁSÁRHELY,
Zenke Zoltán
Árpád-utca 12. sz.

CSANÁDY JÓZSEF

könyvnyomdája

KUNSZENTMÁRTONBAN.

Elvállal mindennemű könyvnyomdai szakmába vágó munkákat, úgymint: **hírlapok, művek, hivatalos és ügyvédi nyomtatványok, falragaszok, körlevelek, számlák** stb. elkészítését.

Továbbá igen **diszes névjegyek, eljegyzési és esketési meghívók** a leggyorsabból a legdiszesebbig nagy választékban találhatók. **Gyászjelentések** izléses kiállítással a legrovidebb idő alatt készülnek.

Végül elvállal mindennemű **KÖNYVKÖTŐ MUNKÁT** megbízás folytán. A leggyorsabb kiállításról a legdiszesebbig megrendelhetők bármely könyvkötői cikkek s azok a lehető legjutányosabb árak mellett szállíthatnak.

„A „Kunszentmárton és Vidéke” kiadóhivatala.